

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Utrùm veritas sit actui Fidei essentialis, & intrinseca: Vbi an Fides
tendere poßit in revelationem apparentem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO DECIMA.

De veritate actus Fidei.

ACTVM Fidei esse certissimum summamque in se continere infallibilitatem tota Disputatione precedente ostendimus, undecumque demum hac certitudo proveniat, sive ab entitate ipsa actus, predicatisque ejus intrinsicis, sive ab extrinseco, ex principiis scilicet ad verum ita determinatis, ut ad actus falsi productionem concurrere nullo pacto possint. Nunc ergo, quod maximam cum precedente difficultate habet connexionem, de actus Fidei veritate inquirendum, utrum nimirum ita intrinsecè & essentialiter sit verus, ut ad objectum non ita se habens prout enunciatur, ferri omnino non possit.

SECTIO PRIMA.

Vtrum veritas sit actui Fidei essentialis, & intrinseca. Vbi, an Fides tendere possit in revelationem apparentem.

I. Veritas duplex est. formalis & radicalis.

NOTANDUM primò ex Disp. 44. Logica veritatem actus alicujus esse duplicem, formalem & radicalem; Formalis est conformitas actus cum objecto, quæ proinde non actum tantum sed objectum includit, estque actui partim extrinseca. Veritas radicalis est exigentia intrinseca & essentialis actui, quæ petit ut objectum ita se habeat sicut actus enunciat. Hic, non de veritate formali agimus, quam Disput. illa 44. Logica diximus nullis omnino actibus, ne quidem divinis esse adequatè intrinsecam, sed de veritate radicali, utrum scilicet actus supernaturalis Fidei sit ejusmodi, ut exigat existentiam objecti sicut per actum enunciat, ita ut nec divinitus produci possit actus, nisi objecto eò modo existente.

II. Tres diversi actus in assensu Fidei producendo intervenerunt.

Notandum secundò, in productione assensus Fidei tres actus intervenire, duos intellectus, & tertium voluntatis. Primus actus est judicium practicum, quo quis secum decernit esse hic & nunc credendum. Secundus actus est voluntas extendendi. Tertius denique est ipse actus Fidei, seu assensus, quo quis propter auctoritatem divinam credit objectum seu mysterium propositum. De hoc ultimo præsens procedit questio.

III. Prima sententia affirmat actum Fidei esse essentialiter verum.

Duæ itaque hac in re sunt, sibi quæ oppositæ sententiæ. Prima docet actum Fidei supernaturalem, esse essentialiter verum; idque non solum quia ex illis principiis oritur, quæ ad verum essentialiter sunt determinata, ut est lumen illud internum, quod Deus ad actum Fidei elici-

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

endum peculiariter inmittit, & alia, de quibus tota Disputatione precedente; sed ulterius addit hæc sententia, actum Fidei petere istiusmodi principia, ac proinde ex se & entitate sua intrinsecè ita esse ad veritatem determinatum, ut falsum ei, nec divinitus, in ullis circumstantiis subesse possit: ita Suarez hic, Disp. 3. Sect. 13. Arriaga Disp. 4. Sect. 5. num. 72. idem docet Tannerus hic, Disp. 1. quest. 1. dub. 5. præcipue num. 140. hoc etiam asserere videtur Martini hic, Disp. 7. Sect. 1. & alii.

Secunda tamen nonnullorum sententia est, quamvis actus Fidei, prout modo elicitur, nequeat esse falsus, ratione principiorum, quæ numero præcedenti posuimus, ex quibus de facto procedit, si tamen per alia principia non ita ad verum determinata eliceretur (quod fieri posse affirmant) non est, inquit, cur actus, qui jam est verus, quia res in quam tendit est verè à Deo revelata, non posset idem numero ferri in illud ipsum objectum, etsi non foret à Deo revelatum, & esse falsus, tendendo nimirum in revelationem tantum apparentem.

Prima Conclusio: Si aliqui actus Fidei haberent objectum adequatè necessarium, essent essentialiter veri. Ratio est; Nam actus naturales de objecto adequatè necessario sunt essentialiter veri, ut *Leo est substantia, homo est animal*, &c. ergo idem est de objectis supernaturalibus, ut *Deus est Trinus & Unus, Spiritus Sanctus procedit à Patre & Filio*, & similibus. Unde actus visionis beatificæ, per quos beati hæc objecta vident, sunt essentialiter veri. Cæterum nullus actus Fidei habet objectum adequatè necessarium; objectum quippe formale, nempe revelatio est quid contingens, cum Deus nihil necessariò revelet ad extra. Unde falsum esset dicere hoc vel illud objectum ita se habere quia Deus dixit, si Deus id verè non dixerit.

Secunda Conclusio: Sola supernaturalitas non sufficit ad reddendum actum Fidei essentialiter verum.

IV. Volunt nonnulli posse actum Fidei ex aliis principis procedere, & esse falsum.

V. Actus de objectis adequatè necessariis sunt essentialiter veri.

VI. Per solam supernaturalitatem

TOM. II.

non constituitur actus Fidei essentialiter verus.

Actus supernaturales possunt vitiari.

VII.

Quod actus supernaturalis exigit peculiariter Deum, non sequitur eum esse essentialiter verum.

Concursum supernaturalis duplex, universalis & specialis.

verum. Est contra P. Arriagam hic, Disp. 4. Sect. 5. num. 72. & alios, qui actum omnem supernaturalem, ipso facto quod supernaturalis sit, dicunt debere necessarii esse verum, tum ob excellentem ejus perfectionem, tum quia quicquid est supernaturale Deum exigit ut causam peculiarem. Sed contra: Nam ut precedente tomo, Disp. 92. Sect. 4. cum communi ferè Theologorum sententiâ ostendi, actus supernaturales morales, imo ipse etiam actus amoris Dei potest extrinsecè, saltem venialiter vitiari, & reddi malus, & tamen actus amoris Dei assensum Fidei multis gradibus in perfectione antecedit, major enim horum est charitas, ergo sola supernaturalitas non obstat, quo minus Fidei actus possit esse falsus.

Ad id quod additur, actum supernaturalem exigere Deum ut causam specialem, dico non minus actus morales supernaturales, & actum illum amoris Dei idem exigere, ergo hoc titulo non magis est actus Fidei essentialiter verus, quam actus charitatis essentialiter bonus. Respondetur itaque Deum, quemadmodum ut est auctor naturæ habet duplicem concursum naturalem, universalem scilicet & specialem, ita ut est auctor gratiæ, duplicem similiter habet concursum supernaturalem, universalem nimirum & specialem. Ut ergo res aliqua præcisè sit supernaturalis, sufficit quod concursus illum universalem supernaturalem exigit, in hoc enim ab omni naturali sufficienter distinguitur, cum res nulla naturalis concursus hunc universalem supernaturalem requirat: ergo ex eo præcisè quod actus Fidei exigit concursus hunc Dei extraordinarium seu supernaturalem physicum, non sequitur eum esse essentialiter verum magis quam actus supernaturales voluntatis essentialiter bonos. Quod si dicas actum Fidei specialem illum concursus moralem supernaturalem exigere, & propterea esse essentialiter verum, contra, ergo non ratione supernaturalitatis præcisè hoc habet, sed talis supernaturalitatis, & de hac qualis sit inquirimus.

SECTIO SECUNDA.

Resolvitur questio circa essentialem veritatem actus Fidei.

I.

Actus Fidei Theologica est essentialiter verus.

Concilium Tridentinum.

OMNIBUS consideratis probabilius longè mihi videtur actum Fidei Theologicæ esse essentialiter verum, nec in ullis circumstantiis posse, etiam de potentiâ absolutâ esse falsum: ita auctores Sectione præcedente, num. 3. citati, et quæ expressa sententia D. Thomæ hic, q. 1. art. 3. Videturque clara mens Concilii Tridentini Sess. 6. cap. 9. ubi sic habet: Cum nullus scire valeat certitudine Fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei consecutum esse: ubi cum indiscriminatim loquatur Concilium, videtur in omnibus circumstantiis intelligendum, & in ordine ad potentiâ absolutam.

II.

Ostenditur Fidem Theologicam non posse esse falsam.

Ratio Conclusionis ex ipsâ naturâ Fidei Theologicæ defumitur, quæ in hoc sita est, ut quis credat Deo loquenti, seu quia Deus id testatus est, ergo actu Fidei Theologicæ non possum quidquam credere nisi quod Deus verè locutus est, seu revelavit, implicat namque ut ego cuiquam aliquid dicenti credam, si is illud non dicat. In hoc ergo casu, quando nimirum aliquid

proponitur ut dictum à Deo, quod tamen verè Deus non dixit, etsi is cui proponitur putet se credere Deo, re tamen verè ei non credit, sicque assensus ille non est verè assensus Fidei Theologicæ, sed tantum talis esse existimatur.

Confirmatur, & magis explicatur hæc ratio: Essentia actus Fidei, ut dixi, est, ut quis credat alicui rem aliquam dicenti, ergo essentia talis actus Fidei est, ut credat tali dicenti. Unde, ut rectè hac de re P. Coninek, si dum Petrus mihi aliquid dicit, ego existimarem eum esse Paulum, qui summæ apud me est auctoritatis, idèoque firmiter rei illi adhæreo, quod non facerem si scirem eum qui loquitur esse Petrum, quin tanta est auctoritatis, quantumvis in hoc casu putem me credere Paulo, re ipsa tamen non Paulo credo, sed Petro, cum, ut dixi, impossibile sit ut ei credam, qui nihil dicit, credere enim secundum omnes est alicujus dictis fidem adhibere, quo pacto ergo illius dictis fidem adhibebo, cujus nulla sunt dicta? Firmius quidem dictis Petri adhæreo quia existimo ea esse Pauli, huic tamen simpliciter non credo, sed illi. Sicut ergo hic, Fides est Petrina, ut ita dicam, non Paulina, quamvis ita ab elicente existimetur, eodem modo in præsentia, cum Deus verè non loquatur, non potest assensus esse Theologicus, quamvis talis ab eo, qui assensum elicit, putetur. Hanc conclusionis hujus rationem existimo eam esse, quam tradit S. Thomas 2. 2. q. 1. art. 3. Corpore.

Dices cum P. Arriaga hic, Disp. 4. Sect. 5. num. 70. Fidem non à revelatione, seu dictione Dei, sed ab ejus veracitate dici Theologicam, veracitas autem semper existit. Distinguo minorem, existit applicata, nego minorem, non applicata, concedo; non enim ad actum Fidei divinæ circa rem aliquam elicendum sufficit veracitatem Dei existere, alioqui tam posset quis Fide divinâ credere Romulum occidisse Remum, ac Cainum occidisse Abelem, cum semper existat veracitas Dei, ergo ulterius requiritur ut objecto applicetur, ut nimirum Deus rem illam dicat seu revelet, sive revelatio sit partiale objectum formale actus Fidei, ut eam esse diximus supra, Disp. 4. sect. 3. sive tantum conditio. Unde si quis existimans aliquid esse dictum à Deo, quod tamen revera non est ab eo dictum, illud credat, non est verè actus Fidei, sed tantum existimatus, quia, ut sæpius dixi, implicat ut quis verè credat alicui circa rem aliquam, qui ei nihil dicit.

Ex his apertè constat actum qui est verè Fides Theologica, non posse esse falsum, cum essentialiter petat veram revelationem seu dictionem, & ut Deus verè loquatur, non tantum apparenter, tunc enim non erit verè actus Fidei Theologicæ, sed solum apparens. Unde ut mentem meam ulterius declarem, existimo hos duos actus, quorum unus tendit in dictionem seu revelationem apparentem, alter in veram, esse specie distinctos, & hunc ut eliciatur pendere essentialiter à verâ Dei dictione, vel tanquam à ratione formali, vel tanquam à conditione.

Dices: implicat ut detur hujus modi dependentiâ à rebus tanquam à conditionibus extrinsecis, sic enim uniusquisque dicere quidvis posset, ac philosophari pro libito, & ubi argumento aliquo premitur, ad conditionem extrinsecam tanquam ad asylum confugere. At sanè ut conditiones extrinsecas non passim ac temerè admittendas existimo,

III. Essentia talis actus Fidei est ut quis credat tali aliquid dicenti.

Qui Petri dictis assensum præbet, putans eum esse Paulum, non Paulo credit, sed Petro.

IV. Etsi veracitas Dei semper existat, omnibus tamen objectis non est applicata.

Implicat ut quis alteri credat siis nihil ei dicat.

V. Actus Fidei verè Theologica quid requirat.

VI. Negari nec in Philosophiâ nec in Theologiâ potest dependentiâ à conditionibus extrinsecis.